

Opinia Komitetu Regionów: „Uruchomienie wewnętrznego rynku energii”

(2013/C 280/08)

KOMITET REGIONÓW

- Jest przekonany, że producenci energii na niewielką skalę powinni mieć łatwy dostęp do sieci energii/inteligentnych sieci. Należy opracować odpowiednie przepisy, aby zachęcać gospodarstwa domowe i mniejszych producentów do inwestowania w mikrogenerację i umożliwić im wejście do sieci.
- Wątpi, czy środki zaproponowane przez KE są wystarczające, aby wzmocnić pozycję konsumentów i zwalczać ubóstwo energetyczne, ponadto domaga się zwrócenia szczególnej uwagi na ochronę konsumentów. W tym kontekście należy zwrócić uwagę na asymetryczną pozycję użytkowników energii w stosunku do wielkich przedsiębiorstw.
- Wzywa władze do zajęcia się kwestiami środków zachęcających do podejmowania odpowiednich inwestycji rynkowych w zakresie urządzeń do wytwarzania, przesyłania, magazynowania energii oraz równoważenia podaży i popytu oraz zaleca, aby obok istniejących programów (Europejski program energetyczny na rzecz naprawy gospodarczej – EPENG, instrument „Łącząc Europę”, polityka spójności UE, program TEN-T, program „Horyzont 2020”), poszukiwać nowych sposobów finansowania rozwoju infrastruktury.
- Zdecydowanie opowiada się za pilną potrzebą modernizacji istniejących sieci i rozwojem inteligentnych sieci oraz popiera współpracę na rzecz budowy inteligentnych sieci na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym oraz opracowywania europejskich norm dla inteligentnych sieci.
- Podkreśla znaczenie przejrzystości oraz uczestnictwa obywateli i społeczności w planowaniu, rozwijaniu i wdrażaniu sieci.

Sprawozdawca	P.G. (Piet) DE VEY MESTDAGH (NL/ALDE), członek rady wykonawczej prowincji Groningen
Dokument źródłowy	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Uruchomienie wewnętrznego rynku energii” COM(2012) 663 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

A. *Otwarcie rynków i stworzenie równych warunków działania*

1. Stwierdza, że władze lokalne i regionalne odgrywają kluczową rolę, gdy chodzi o rynek energii UE, i podkreśla ich wkład w realizację wewnętrznego rynku energii i w zmniejszanie różnic między państwami członkowskimi. Ponadto władze lokalne i regionalne, jako ogniwo władz znajdujące się najbliżej obywateli, a tym samym stwarzające szerokie możliwości w zakresie komunikacji, bezpośrednio doświadczyły wielu problemów występujących na rynkach energii UE, jeśli chodzi o konkurencyjność, przejrzystość i ogólną regulację sektora energii.

2. Zdecydowanie popiera urzeczywistnienie kompletnego wewnętrznego rynku energii, który pozwoli regionom skoncentrować się na swoich regionalnych atutach i rozwinąć w ten sposób zdecentralizowany sektor energii ze źródeł odnawialnych o profilu regionalnym, na czym skorzystają lokalna i regionalna infrastruktura wiedzy, gospodarka i rynek pracy. KR proponuje opracowanie strategii wsparcia dla rozwoju regionalnych klastrów (specjalizacja) i partnerstw oraz popiera umożliwienie przodującym regionom, posiadającym wiedzę w zakresie systemów innowacyjnych, funkcjonujących rynków energii ze źródeł odnawialnych, tworzenia inteligentnych systemów sieciowych itp., odgrywania większej roli w zapełnianiu luk występujących obecnie w europejskim krajobrazie energetycznym.

3. Apeluje o sporządzanie regionalnych planów energetycznych obejmujących projekty w zakresie wytwarzania, transportu, magazynowania i dystrybucji energii, realizacji niezbędnej infrastruktury i regionalnych programów poprawy efektywności energetycznej i oszczędzania energii, czemu dał wyraz w opinii „Europejskie rynki elektryczności i gazu: trzeci pakiet legislacyjny”, CdR 21/2008 fin. Takie regionalne plany energetyczne, które mogą być sporządzane na szczeblu regionalnym, albo na poziomie kilku regionów, nawet w sąsiadujących ze sobą krajach, powinny być odpowiednio skoordynowane i zintegrowane na poziomie krajowym i wspólnotowym.

4. Popiera aktywniejsze egzekwowanie trzeciego pakietu energetycznego oraz rozpoczęcie postępowań w sprawie naruszenia zobowiązań państwa członkowskiego i podkreśla potrzebę zdecydowanego egzekwowania reguł konkurencji w celu zapewnienia równych warunków działania dla wszystkich uczestników rynku, w tym także nowych podmiotów. Państwa członkowskie, w których nadal istnieje tylko jeden dostawca, powinny zostać zmuszone do zniesienia barier uniemożliwiających wejście na rynek i otrzymać pomoc w zakresie rozwijania (transgranicznej) infrastruktury, co zapewni konsumentom możliwość swobodnego wyboru dostawcy w obrębie całej UE. Liberalizacja produkcji i cen wraz ze skuteczną koor-

dynacją na poziomie europejskim może przyczynić się do sprawiedliwego wyrównania różnic między regionami europejskimi pod względem dostępnych zasobów, a także ustabilizowania i poprawy warunków ramowych dla europejskiego sektora energetycznego oraz do upowszechniania zrównoważonych dostaw energii, by można było ograniczyć koszty dodatkowe związane z transformacją energetyki.

5. Podkreśla, że zasadnicze znaczenie ma przestrzeganie w całej UE porozumień w sprawie rozdziału działalności przesyłowej od działalności związanej z produkcją i dostawą energii, w tym porozumień w sprawie niezależności organów regulacji energetyki i wymogów dotyczących ochrony konsumenta. Należy w pierwszej kolejności wspierać i dalej wzmacniać rolę Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER), zwłaszcza w zakresie analizowania krajowych decyzji regulacyjnych i rozwiązywania sporów.

6. W pełni popiera środki na rzecz zapewnienia równych warunków działania, pozwalające tworzyć bardziej zdecentralizowane i konkurencyjne modele rynkowe, gdyż stwarzają one więcej możliwości lokalnym producentom energii i wspomagającym gałęziom przemysłu, lecz podkreśla, że zapewnienie równych warunków działania obejmuje także udostępnienie niezbędnej infrastruktury sieciowej, tak aby z możliwości tych mogły skorzystać także regiony peryferyjne, a nawet wyspiarskie. Dlatego też rozbudowa infrastruktury – także w bardziej odizolowanych regionach – oraz potrzeba współpracy regionalnej nad połączeniami międzynarodowymi, połączeniami wysp i mocą przesyłową są zasadniczymi elementami urzeczywistnienia wewnętrznego rynku energii.

7. Stwierdza, że dysproporcje pomiędzy państwami członkowskimi, jeśli chodzi o podatki i opłaty, szkodzą konkurencyjności rynku energii, co niekorzystnie wpływa też na inne sektory gospodarki. Negatywne skutki uderzają zarówno w konsumentów, jak i w energochłonne gałęzie przemysłu, które w zależności od lokalizacji mają albo sporą przewagę konkurencyjną, albo też doświadczają znacznych utrudnień. Zatem aby zapewnić równe warunki działania, trzeba stopniowo znieść bezpośrednie i ukryte dotacje do paliw kopalnych i wytwarzania energii jądrowej.

B. *Kluczowa rola konsumentów*

8. Podkreśla, że polityka energetyczna powinna koncentrować się wokół konsumenta, co stwierdził już w swojej opinii „Europejskie rynki elektryczności i gazu: trzeci pakiet legislacyjny”, CdR 21/2008 fin. Konsumentom powinni być centralnym punktem i ostatecznie – jako jednostki lub grupy, spółdzielnie czy też organizacje – mieć bezpośredni dostęp do rynku energii, zarówno dzięki możliwości korzystania z szeregu źródeł energii od różnych producentów, jak też bezpośrednio na rynku kasowym.

9. Jest przekonany, że aby umożliwić konsumentom dokonywanie najlepszych wyborów (pod względem zrównoważenia, relacji jakości do ceny i efektywności energetycznej) i wybranie najbardziej odpowiednich dostawców, należy dać pierwszeństwo edukowaniu w zakresie energii, informowaniu o niej oraz zapewnieniu przejrzystości w tym zakresie, zaś informacje o możliwościach wewnętrznego rynku energii i ofercie nowych technologii na rzecz obniżenia rachunków za energię muszą być łatwo dostępne dla konsumentów. Ponadto konsumenci muszą znać sposoby ograniczania konsumpcji energii, a także możliwości oszczędzania energii, poprawy efektywności energetycznej oraz produkcji na małą skalę. Dlatego też KR zaleca Komisji Europejskiej i państwom członkowskim przeprowadzenie przyjaznych dla konsumenta kampanii informacyjnych, w których aktywną rolę powinny odegrać władze lokalne i regionalne oraz inne odpowiednie regionalne organizacje społeczeństwa obywatelskiego.

10. Uważa, że oprócz proponowanych kampanii informacyjnych w sprawie dostawców i cen energii zasadnicze znaczenie dla dostarczenia konsumentom informacji niezbędnych do podejmowania decyzji ma wdrożenie działających w czasie rzeczywistym inteligentnych, a przy tym uzasadnionych technicznie systemów pomiaru produkcji i zużycia energii oraz pomiarowych sieci przesyłowych i dystrybucyjnych. Systemy takie przyczyniają się do większej świadomości konsumentów w zakresie cen energii, wzorców zużycia energii i związków pomiędzy zużyciem a ceną energii, co prowadzi do bardziej przemyślanego i zrównoważonego zużycia energii, a także zapewniają warunki do stosowania inteligentnych urządzeń elektrycznych (AGD), co z kolei sprzyja oszczędzaniu energii. KR zaleca Komisji kontynuację polityki pobudzania rozwoju inteligentnych systemów pomiarowych, przedstawionej we wcześniejszych komunikatach. Polityka ta powinna przyczynić się do wprowadzania inteligentnych sieci dystrybucyjnych, które sterują zużyciem i elastycznymi pojemnościami magazynowania, produkcji i wykorzystania oraz ich wzajemnymi interakcjami. Należy przy tym uwzględnić aspekty dokładności, poufności, prywatności i możliwości oszustw, a jednocześnie prowadzenie prac nad tworzeniem norm.

11. Wątpi, czy środki zaproponowane przez KE są wystarczające, aby wzmocnić pozycję konsumentów i zwalczać ubóstwo energetyczne, ponadto domaga się zwrócenia szczególnej uwagi na ochronę konsumentów. W tym kontekście należy zwrócić uwagę na asymetryczną pozycję użytkowników energii w stosunku do wielkich przedsiębiorstw, gdyż w przeciwnym wypadku rynek nie będzie reagował i będzie blokował przepływ informacji pomiędzy użytkownikami a decydentami politycznymi lub organami regulacyjnymi. Na szczeblu lokalnym i regionalnym należy dokonywać, przy pomocy Rady Europejskich Regulatorów Energii (CEER), wymiany najlepszych praktyk w zakresie ważnych kwestii związanych z użytkownikami, takimi jak dostęp do informacji, możliwości porównywania cen i wgląd w rachunki, a także szczególne położenie konsumentów znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji.

12. Apeluje o dalsze rozwijanie mechanizmów na rzecz poprawy efektywności energetycznej, a w trosce o oszczędność energii – o wsparcie rozwiązań technologicznych, tak tradycyjnych jak i nowoczesnych, oraz usług energetycznych. Aby przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu, z myślą o grupach społecznych w najtrudniejszym położeniu, należy wprowadzić mechanizmy obniżonych тариф cenowych za energię elektryczną

lub zniżki w stosunku do cen ogłoszonych przez każdego z dostawców (taryfa socjalna dla gospodarstw domowych). Jednocześnie na poziomie lokalnym i regionalnym należałoby czuć zwłaszcza nad tym, by gospodarstwa domowe należące do tych grup miały dostęp do programów termorenowacji opracowanych specjalnie dla nich. W odniesieniu do pozostałych użytkowników powinna obowiązywać jedna stawka cenowa. Należy też unikać wprowadzania progresywnej taryfikacji energii ze względu na to, że systematyczne jej stosowanie może doprowadzić do zahamowania innych pozytywnych działań, takich jak np. wykorzystanie pomp ciepłych jako zastępczych mechanizmów ogrzewania. Należy ponadto rozpocząć na poziomie lokalnym i regionalnym kampanie informacyjne na temat możliwości zastosowania metod służących zwiększeniu efektywności energetycznej i obiektywnych korzyści wynikających z ich zastosowania w stosunku do innych rozwiązań.

C. Znaczenie wytwarzania energii na małą skalę

13. Podkreśla rolę zarówno państw członkowskich, jak i władz lokalnych i regionalnych w sprzyjaniu lokalnym rozwiązaniom w zakresie energii (np. poprzez współpracę), w formie produkcji na małą skalę, rozwoju inteligentnych sieci i zaangażowania ze strony popytu, gdyż inicjatywy te stają się coraz bardziej istotnym filarem odnowy rynków energii UE. KR zaleca podejście całościowe, polegające nie tylko na sprzyjaniu bardziej świadomej konsumpcji, lecz także na zachęcaniu do podejmowania produkcji na małą skalę, rozwoju inteligentnych sieci i silnego zaangażowania ze strony popytu w sieci dystrybucji.

14. Uznaje, że coraz więcej konsumentów będzie raczej wolało zainwestować środki w swą własną produkcję, niż pozostawać zależnymi od innych (będą oni stawali się „producentami-konsumentami”, czyli konsumentami energii, którzy również sami ją produkują na użytek własny lub sąsiadów), co jest pozytywnym zjawiskiem z punktu widzenia świadomości konsumentów i zrównoważonego rozwoju. Przedsiębiorstwa produkujące na małą skalę oraz niewielkie inicjatywy (podejmowane przez gospodarstwa domowe, społeczności lokalne, lokalne otoczenie, partnerstwa regionalne) będą odgrywać coraz większą rolę w dostawie energii lokalnej i regionalnej, co przyniesie pozytywne skutki dla gospodarki i rynku pracy na szczeblu lokalnym i regionalnym. Dlatego też producenci energii na niewielką skalę powinni mieć łatwy dostęp do sieci energii/inteligentnych sieci. Należy opracować odpowiednie przepisy w tym zakresie, aby umożliwić wejście do sieci nowych dostawców; przepisy te powinny zachęcać gospodarstwa domowe i mniejszych producentów do inwestowania w mikrogenerację. KR wzywa Komisję do zwrócenia szczególnej uwagi na rosnące znaczenie wytwarzania energii na małą skalę i jej szczególne wymogi oraz do pobudzania wymiany najlepszych praktyk na szczeblu lokalnym i regionalnym w celu wspierania rozwoju tej działalności.

15. Podkreśla, że wzmocnienie pozycji konsumentów i wzrost znaczenia wytwarzania energii na małą skalę wymagają nie tylko wsparcia dla powszechnego wprowadzenia inteligentnych systemów pomiarowych, ale także uaktualnienia unijnej koncepcji inteligentnych sieci. Chociaż KE oczekuje, że „sprawnie funkcjonująca i inteligentna sieć przesyłowa” przyczyni się do konkurencji na wewnętrznym rynku energii, nie wspomina się konkretnie o rosnącym znaczeniu wytwarzania energii na małą skalę i potencjalnej roli konsumentów energii

jako jej producentów i podmiotów ułatwiających magazynowanie energii na małą skalę. Dlatego też KR uważa, że należy uaktualnić pojęcie inteligentnych sieci w rozumieniu Komisji Europejskiej oraz zadbać o wymianę dostępnej wiedzy i innowacji w celu skutecznego wspierania wytwarzania energii na małą skalę.

D. Konkurencyjne rynki hurtowe oraz przejrzystość rynku

16. Zwraca uwagę na fakt, że hurtowe rynki energii wysyłają sygnały cenowe wpływające na wybory dokonywane przez producentów i konsumentów oraz na decyzje inwestycyjne podejmowane w zakładach produkcyjnych i jednostkach infrastruktury przesyłowej. Sygnały te powinny odzwierciedlać rzeczywiste warunki podaży energii i popytu na nią. Większa przejrzystość hurtowych rynków energii zmniejsza niebezpieczeństwo manipulacji na rynku i zniekształcenia sygnałów cenowych. Dlatego też KR podkreśla, iż stosowanie rozporządzenia w sprawie integralności i przejrzystości rynku energii (REMIT) jest kluczowym środkiem eliminowania niedostatku rynku energii w ogólnounijnych ramach.

17. Uważa, że dla skutecznego funkcjonowania europejskiego rynku energii niezbędne jest opracowanie kodeksów sieci, rozwiązanie pozostałych problemów regulacyjnych związanych z kodeksem sieci europejskiego mechanizmu bilansującego oraz ustanowienie inicjatywy koordynacyjnej w celu rozwiązania pojawiających się kwestii natury regulacyjnej i technicznej. KR popiera te środki jako działania zmierzające do utworzenia i wzmocnienia elastycznego i bezpiecznego rynku energii w Europie i uważa, że wprowadzenie europejskich kodeksów sieci, z uwzględnieniem regionalnych różnic stopnia rozwoju, powinno być stale monitorowane przez Komisję Europejską, aby zapewnić nie tylko szybką i skuteczną realizację, lecz także funkcjonalność kodeksów i ich skuteczność na rynku.

18. Zgadza się z Komisją w sprawie możliwości, jakie daje zharmonizowany system w całej Europie. Podczas opracowywania kodeksu stało się oczywiste, że niezbędny jest silniejszy związek pomiędzy przepisami, które powstały równolegle na szczeblu UE i państw członkowskich. W tym kontekście KR podziela opinię Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki, iż kodeksy sieci powinny nadal koncentrować się na poprawie połączeń wzajemnych pomiędzy krajowymi sieciami energetycznymi.

19. Jest przekonany co do potencjału gazu ziemnego, jeśli chodzi o jego rolę bilansującą i wspomagającą, lecz podziela obawy Komisji, gdy chodzi o różnice w dostępności infrastruktury gazu ziemnego pomiędzy poszczególnymi regionami Europy. Rozszerzenie infrastruktury służącej do transportu i magazynowania (płynnego) gazu na wszystkie regiony Europy oraz zintegrowanie sieci przesyłowych gazu i energii elektrycznej ułatwiłoby urzeczywistnienie wewnętrznego rynku energii. Dlatego też KR zgadza się z Komisją i Agencją ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki, że inicjatywy regionalne powinny pomóc w tworzeniu dodatkowych regionalnych centrów handlu gazem i giełd energii, w celu uzyskania pełnego połączenia rynków energii elektrycznej w całej UE. Dlatego należy wzmocnić wzajemne połączenia elektryczne i gazowe z regionami najbardziej oddalonymi i wyspami. Powinno się opracowywać na szczeblu lokalnym i regionalnym projekty pilotażowe dotyczące zastępowania energii elektrycznej gazem i na odwrót, a ich wyniki powinny być rozpowszechniane.

E. Energia odnawialna

20. Jest przekonany, że promowanie energii ze źródeł odnawialnych przyczyni się do zakończenia procesu tworzenia wewnętrznego rynku energii elektrycznej, lecz zauważa również, że liberalizacja oparta wyłącznie na cenach niekoniecznie musi doprowadzić do obniżenia emisyjności systemu energetycznego UE. Niemniej zintegrowany wewnętrzny rynek energii elektrycznej oznacza mniejszą niestabilność cen na konkretnych rynkach regionalnych, co pozwala na bardziej efektywne rozpowszechnianie energii ze źródeł odnawialnych i jej wprowadzanie do sieci. Idealnym rozwiązaniem byłaby sytuacja, w której energię ze źródeł odnawialnych traktuje się pierwszoplanowo w inwestycjach w energetykę. Z uwagi na występujący wciąż jeszcze brak spójności pomiędzy decyzjami w sprawie energii ze źródeł odnawialnych w poszczególnych państwach członkowskich, KR wzywa do opracowania w ramach wspólnej strategii europejskiej mechanizmów o charakterze zarówno rynkowym, jak i regulacyjnym, tak jak zaznaczył to w opinii w sprawie energii odnawialnej, CdR 2182/2012 fin.

21. Aby ułatwić włączenie do sieci przesyłowej energii wiatru i energii słonecznej, których udział w wytwarzaniu energii wzrasta, a także zapewnić stabilną równowagę popytu i podaży, należy stworzyć przejrzyste ramy regulacyjne określające rolę różnych podmiotów i umożliwiające poszukiwanie rozwiązań rynkowych zapewniających wyraźne sygnały cenowe na rynku energii. Po stronie popytu właściwe sygnały cenowe będą prowadzić do oszczędności energii, zaś po stronie podaży zapewnią niezbędną elastyczność. Wpisuje się w to także skuteczny system handlu uprawnieniami do emisji zapewniający odpowiednie zachęty do inwestowania w odnawialne źródła energii i elastyczne rozwiązania. KR wzywa do znalezienia strukturalnego rozwiązania palącego problemu nadmiernej podaży uprawnień do emisji, aby zapewnić, że europejski system handlu tymi uprawnieniami dostarcza wystarczających bodźców do inwestowania w rozwój technologii niskoemisyjnych.

22. Wyraża ubolewanie z powodu faktu, iż ze względu na brak koordynacji na szczeblu UE oraz różne, często niezgodne ze sobą krajowe programy wsparcia i mechanizmy wynagradzania zdolności wytwórczych, kluczowym czynnikiem przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych w zakresie wytwarzania energii elektrycznej w Europie staje się poszukiwanie kraju o korzystnych regulacjach prawnych. KR podkreśla, że rozwoju wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych nie można postrzegać w oderwaniu od innych aspektów i że nie może on uniemożliwiać funkcjonowania rynku energii. Publiczne systemy wsparcia w państwach członkowskich powinny być jednoznacznie ukierunkowane, przewidywalne, dostosowane pod względem zakresu zastosowania do realizowanych celów i proporcjonalne, a także zawierać przepisy dotyczące ich stopniowego ograniczania, by uwzględnić zmiany komercyjnej zasadności rodzaju wspieranej produkcji. Wszystkie środki wsparcia muszą być wdrażane zgodnie z rynkiem wewnętrznym i odpowiednimi przepisami UE dotyczącymi pomocy państwa. Przed wprowadzeniem nowych stymulujących działań władze, zwłaszcza w regionach przygranicznych, powinny w pełni uwzględnić wpływ, jaki na system produkcji energii elektrycznej w sąsiadujących regionach lub krajach mogą wywrzeć planowane decyzje. KR popiera inicjatywę Komisji w sprawie wytycznych dotyczących najlepszych praktyk w zakresie mechanizmów wspierających odnawialne źródła energii.

23. Z uwagi na występujące obecnie znaczne zróżnicowanie opodatkowania energii na szczeblu lokalnym i krajowym w UE popiera inicjatywy Komisji na rzecz wprowadzenia jednolitego, bardziej inteligentnego opodatkowania energii w Europie. Lepiej zharmonizowane ramy podatkowe zapewniające obiektywną podstawę opodatkowania energii ze źródeł odnawialnych i kopalnych i uwzględnienie dla każdego produktu udziału energii i emisji CO₂ przyczynią się do realizacji celu 20/20/20 i zmniejszenia emisji dwutlenku węgla oraz do osiągnięcia celów planu działania w dziedzinie energii na rok 2050. Odnotowuje również potrzebę uzgodnienia sprawiedliwych metod przydziału emisji dwutlenku węgla pochodzących z wytwarzania i zużycia energii ponad granicami regionalnymi i krajowymi w zliberalizowanym ogólnoeuropejskim systemie przesyłu i dystrybucji energii.

24. Podkreśla znaczenie efektywności energetycznej i oszczędności energii jako uzupełnienia wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych. Planowanie przestrzenne i planowanie rozwoju miast na szczeblu lokalnym i regionalnym, a także działania na rzecz efektywności energetycznej i zachęcanie do wznoszenia energooszczędnych mieszkań i budynków przez władze lokalne i regionalne przyczynią się do oszczędności energii i szukania lokalnych rozwiązań w zakresie energii, w tym dotyczących wykorzystania kogeneracji. KR zaleca poświadczenie tej polityce stałej uwagi i proponuje wykorzystanie najlepszych praktyk na szczeblu lokalnym i regionalnym do wzmocnienia europejskiej i krajowej polityki w tym kontekście.

F. Mechanizmy zdolności wytwórczych, reakcja popytu i bezpieczeństwo dostaw energii

25. Podkreśla, że przedwcześnie wprowadzone i źle zaprojektowane mechanizmy zdolności wytwórczych mogą prowadzić do fragmentacji rynku wewnętrznego i być przeszkodą w inwestycjach. KR poddaje w wątpliwość mechanizmy zdolności wytwórczych szeregu państw członkowskich; są one zaprojektowane w sposób mający wspierać producentów energii elektrycznej za utrzymywanie zdolności wytwórczych w celu zapewnienia wystarczającej mocy także w przypadku przerw w produkcji z innych źródeł, takich jak energia wiatru lub energia słoneczna. Jednocześnie zaś nadwyżka produkcji (np. z energii wiatrowej), o ile nie zadba się wcześniej o koordynację tych środków, nie może być kierowana dalej poprzez sieci przesyłowe krajów sąsiadujących, ponieważ mogłoby to zniekształcić rynek energii w tych krajach (tzw. przepływy pętlowe). W innych przypadkach nadwyżki energii na jednym obszarze pozwolą wypełnić niedobory gdzie indziej. KR popiera politykę Komisji w sprawie poszukiwania rozwiązań transgranicznych. Przed przyjęciem jakichkolwiek środków regionalnych lub krajowych należy przeprowadzić odpowiednie analizy, aby potwierdzić występowanie problemu ze zdolnościami wytwórczymi i brak alternatywnych rozwiązań oraz sprawdzić, czy proponowane środki biorą pod uwagę następstwa transgraniczne. Zasadnicze znaczenie ma skoordynowane podejście do bezpieczeństwa dostaw.

26. Uważa, że o przyszłym europejskim rynku energii nie powinna decydować wyłącznie podaż, lecz także ograniczanie popytu, zwłaszcza w godzinach szczytowego obciążenia. Podmioty obecne na rynku muszą dążyć do zmniejszenia konsumpcji energii po stronie przemysłu i gospodarstw domowych oraz tworzyć wszelkie warunki, które pozwolą wykorzystać nowe możliwości, jakie dają inteligentne sieci i inteligentne urządzenia pomiarowe. Dlatego też KR opowiada się za

rozwojem skoordynowanych mechanizmów zdolności wytwórczych na poziomie europejskim, które będą w stanie działać łagodząco w okresach wzmożonego zużycia energii. W ten sposób będzie można zapewnić funkcjonowanie europejskich systemów energetycznych (zwłaszcza w okresach szczytowego zużycia energii) i zachęcać do zmniejszenia zużycia energii.

27. Jest przekonany, że przy tworzeniu ogólnej wizji europejskiej infrastruktury operatorzy systemu dystrybucyjnego (DSO) powinni zostać uwzględnieni w takim samym stopniu jak operatorzy systemu przesyłowego (TSO). Rozwój inteligentnej infrastruktury dystrybucji jest niezbędny do realizacji celów strategii „Europa 2020”. Infrastruktura ta jest pilnie potrzebna do włączenia energii ze źródeł odnawialnych do sieci i do zintegrowania zdecentralizowanych produktów energetycznych z systemem. Zamiar ten nie zakończy się powodzeniem, o ile planowanie infrastruktury zatrzyma się na poziomie przesyłu.

G. Sieci infrastruktury

28. Uznaje fakt, że rynek energii staje się coraz bardziej umiędzynarodowiony. Dlatego też do urzeczywistnienia wewnętrznego rynku energii niezbędne są wzajemne powiązania oraz urządzenia i infrastruktura wspomagające wytwarzanie energii i umożliwiające jej magazynowanie. KR popiera w związku z tym porozumienie w sprawie europejskiego pakietu infrastruktury, zawarte 27 listopada 2012 r., lecz uważa, że obok (międzynarodowych) inwestycji na wielką skalę potrzebne są także inwestycje w sieci regionalne, a nawet lokalne, oraz w połączenia z odizolowanymi lub quasi odizolowanymi systemami wyspiarskimi, ponieważ wytwarzanie energii w coraz większym stopniu odbywa się na poziomie lokalnym i regionalnym.

29. Wzywa władze do zajęcia się kwestiami środków zachęcających do podejmowania odpowiednich inwestycji rynkowych w zakresie urządzeń do wytwarzania, przesyłania, magazynowania energii oraz równoważenia podaży i popytu oraz zaleca, aby obok istniejących programów (Europejski program energetyczny na rzecz naprawy gospodarczej – EPENG, instrument „Łącząc Europę”, polityka spójności UE, program TEN-T, program „Horyzont 2020”), poszukiwać nowych sposobów finansowania rozwoju infrastruktury. Innymi sposobami pozyskiwania dodatkowych środków mogą być partnerstwa publiczno-prywatne, mobilizacja prywatnych funduszy, innowacyjne porozumienia w sprawie finansowania lub środki fiskalne. W celu umożliwienia dopływu inwestycji prywatnych potrzebna jest większa pewność, że inwestycje przyniosą zyski w długim okresie. Dlatego też KR podkreśla znaczenie (długookresowego) europejskiego planu inwestycji w dziedzinie energii. Władze lokalne i regionalne powinny zachować ułatwiony dostęp do finansowania projektów w zakresie zrównoważonej energii ze środków Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI). Ponadto organy regulacyjne powinny mieć możliwość uwzględniania poprawy infrastruktury oraz budowy urządzeń wspomagających wytwarzanie energii i umożliwiających jej magazynowanie w stawkach za energię.

30. Proponuje, aby do rozwoju infrastruktury sieciowej i odblokowania inwestycji przyczyniało się także dostosowanie procedur udzielania zezwoleń w ramach UE oraz udogodnienia w zakresie rozdziału kosztów w przypadku projektów transgranicznych. Może to ponadto prowadzić do poprawy bezpieczeństwa dostaw w UE i do zintegrowania energii ze źródeł odnawialnych dzięki poprawie możliwości transportu energii. Władze lokalne i regionalne powinny odgrywać ważną rolę

pod tym względem poprzez uproszczenie procedur planowania i włączenie infrastruktury energetycznej do swoich planów na poziomie lokalnym i regionalnym.

31. Jest zdania, że koszty sieci energetycznej i jej rozbudowy, przynoszące korzyści zarówno środowisku, jak i konsumentom w całej Unii, powinny być dzielone solidarnie, a nie obciążać jednostronnie to państwo, w którym dokonuje się rozbudowy. KR popiera w związku z tym dalszy rozwój i wdrożenie solidnego mechanizmu alokacji kosztów przewidzianego w rozporządzeniu z pakietu dotyczącego infrastruktury energetycznej oraz prowadzone obecnie prace organów nadzoru (Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki i europejskiej sieci operatorów systemów przesyłowych gazu) mające na celu nadanie tej polityce konkretnego kształtu.

H. *Inteligentne sieci*

32. Zdecydowanie opowiada się za pilną potrzebą modernizacji istniejących sieci i rozwojem inteligentnych sieci oraz popiera współpracę na rzecz budowy inteligentnych sieci na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym oraz opracowywania europejskich norm dla inteligentnych sieci. Krajowe i regionalne plany działania na rzecz modernizacji sieci są niezbędnym uzupełnieniem istniejących planów. Programy badawczo-rozwojowe (program ramowy, Program Inteligentna Energia – Europa) powinny wspomagać przemysł w tym względzie. W szczególności programy pilotażowe na szczeblu lokalnym i/lub regionalnym mogą wykazać możliwości inteligentnych sieci i przyczynić się do wprowadzenia tych sieci w całej Europie. Dlatego też KR wzywa Komisję do współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi w zakresie przygotowywania planów działania na rzecz wprowadzania inteligentnych sieci.

33. Podkreśla, że do przestawienia się na inteligentne sieci potrzebne są nie tylko inwestycje w nową infrastrukturę, lecz również środki finansowe. Należy zbadać, czy urzędy regulacyjne powinny umożliwić operatorom uwzględnienie tego zobowiązania finansowego w swej strukturze opłat, co obecnie nie jest dozwolone. Ponadto KR apeluje o to, by w metodach porównywania taryf i kosztów dostępu do sieci przesyłowych i dystrybucyjnych, wprowadzonych przez organy regulacyjne, uwzględniać nie tylko aspekty ilościowe (koszty), lecz również jakościowe (na przykład kryteria niezawodności w odniesieniu do jakości sieci), tak aby utrzymać obecną jakość sieci.

34. Uważa, że dla szybkiej modernizacji i przekształcenia sieci w bardziej inteligentne absolutnie niezbędne są ramy prawne zachęcające do podejmowania koniecznych inwestycji poprzez umożliwienie realizacji należnych zysków oraz wprowadzające bezzwłocznie przejrzystość co do roli i odpowiedzialności zainteresowanych podmiotów. Potrzebna jest długookresowa wizja rozwoju, gdyż przedsiębiorstwa zarządzające sieciami wymagają stabilnych, przewidywalnych, pomocnych i długookresowych ram regulacyjnych dostarczających bodźców i ułatwiających wprowadzanie innowacji.

35. Podkreśla, że przejrzystość oraz uczestnictwo obywateli i społeczności w planowaniu, rozwijaniu i wdrażaniu sieci mają zasadnicze znaczenie dla akceptacji ze strony społeczeństwa. Należy przekształcić proces planowania sieci, tak by był on odpowiedni do osiągnięcia założonego celu w nowej erze efektywności energetycznej, odnawialnych źródeł energii i zarządzania popytem oraz by zapewnić maksymalną elastyczność i odporność w ramach systemu. Zgadza się, że proces planowania sieci musi sprzyjać włączeniu społecznemu, a także mieć przejrzysty i demokratyczny charakter.

Bruksela, 4 lipca 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO